

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 16 kor. — fill.
Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben készve hordva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczna u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, márczius 30.

A vidék.

Elég ha az utcán végig megyen valaki a fővárosban, már egész biztosan megállapítják a diagnózist — ez vidéki.

Nem is nehéz dolog ezt megállapítani. A vidéki ember megáll egy-egy hatalmasabb épület előtt, megbámul egy kirakatot, lassan tempósan végzi dolgát, áhitattal szemléli a kép- vagy műipari kiállítást és sokféle csodálkozása élénken tűnik ki arcán. Ez a dolog talán komikus lehet a fővárosiak előtt, de így általában véve a dolgot, elég szomorú dolog szimptomái ezek a dolgok, melyről oly könnyű megállapítani, hogy ki a vidéki.

Monumentális épületeket, szobrokat, művészi kiállításokat bizony nincs módja a vidéki embernek saját otthonában látni, ipara, kereskedelme egyáltalában nem olyan forgalmas, hogy oka volna sietni. A mi idő a fővárosiak pénz, az a vidékieknek csak — unalom.

Mikor jön el olyan belpolitikai irány, mely a vidékiek unalmát is pénzre tudná felváltani?

Ha hinni lehet némely híreszteléseknek és jeleknek, talán eljön, sőt a kormányelnök szerint már nincs is messze.

Egyik nagyobb vidéki város képviselőjével beszélgetett a kormányelnök, és akkor fejezte ki megütközését azon, hogy a magyar államférfiak legnagyobb része inkább ismeri a külföldi nem is elsőrangú városokat, mint a nagy magyar vidéki

városokat. Dicsérte Hegedüs minisztert, ki személyesen járja az országot s közvetlen tapasztalatokra igyekszik szert tenni, melyek alapján gyümölcsösebben dolgozhat a közboldogulásért.

Budapest nagysága már meg van állapítva, az egész ország áldozata árán annyira, hogy a vidéki központokat is meglehessen alkotni, anélkül, hogy a székesfőváros elhomályosodásától tartani kellene.

A táblák decentralizációja első nagy lépés volt a vidék föllendítésére, tovább kellene ezt folytatni a többi nagy hivatalokkal is.

Ez intelligenciát adna a vidék társadalmának és sok monumentális épületet a vidéki városoknak.

Decentralizálni kellene a kiállításokat, különösen a műipari és művészi kiállításokat. Iparosságunk tudna tanulni és tovább haladni, de nincs pénze utazgatásra. A kinek van, az kimegy külföldre s idebenn boldogul a többi rovására, kiknek pedig más bűnük nincsen, csak az, hogy nekik nem volt pénzük utazásra s így nem láthattak, nem tanulhattak.

Tessék ehhez állami szubvencziót adni. Ez értékesebb helyre jut, mint a színházak szubvencziója, mert a színház csak élvezeti cikk, ha ugyan az, a mai viszonyok között, de ezek a kiállítások kenyérral érnek fel, törekvő, tanulni képes polgárok ezreivel.

Végre pedig, ami mindennél fontosabb, ha a kormányférfiak maguk nem érintkeznek a néppel, maguk szemével nem néz-

nek, sohasem fognak tudni sem helyes telepítési, sem nemzeti politikát csinálni.

Ezer akadálya van annak, hogy nagyban sovínizta politikát üzzünk, de semmi sem akadályozza a vezető férfiakat abban, hogy a magyar fajt vagyonszá tege és okos telepítéssel úgy szórja szét az országban, hogy mindenütt érvényesüljön és pedig döntőleg érvényesüljön.

Mert nem az a fő, hogy a statisztikai hivatal mennyi részét festi be a magyar térképnek piros színnel, mely a magyar fajt jelenti, hanem az, hogy valóban hol, mennyi a magyar és ott, ahol van, de különösen exponált helyen, milyen a helyzete.

Lyukas csizma, rongyos nadrág nem imponál. Ahol szigeteket alkot a magyarság, ott különös rendelkezéssel is segíteni kell, vagy elpusztul az a sziget s csak a statisztikai mappában marad fenn — a színe.

Szép eszmét pengetett Széll. Igéri is, »szilárd elhatározásom, hogy amint kissé tisztább, nyugodtabb levegőt érzek magam körül, meglátogatom a vidék városait, meggyőződöm azok legfőbb szükségleteiről, kitapogatom valódi érdekeiket«.

Helyes! Ne a zsebeket tapogassa mint Bánffy, hanem a közérdeket. Elvégre nem a pártkérdés a fő, hanem a magyarság kérdése. Ez pedig a harmincz éves liberális éra után már igen aktuális kérdés, sőt nemzetiségi vidékeken már sajnos, késői kérdés.

Igaz, hogy a nemzetnek a díszét fővárosa adja meg, de erejét a vidék. A nemzet életében pedig erőre van szükség s csak azután a díszre.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy éjszaka a határszáron.

A Kovacs-planina hegycsúcsa megett, mely 1500 méternyire nyúlik fel a föld színétől, már felbukkant a láthatáron a teli hold képe és sápadt fényével bevilágította a pompás télutóljai tájképet. Egy keskeny hegygerinc tetején, melynek két oldalán két erdőborította csúcs emelkedett, távolabb pedig fokozatosan emelkedő hegyhátok fogtak körül, állott egy erdőforma épület, egy olyanfajta alkotmány, a milyennel a canadai prémvadászok kalandjainak leírásában találkozunk és találunk lerajzolva. Csupán a mokassin-os indiánok, a kutyafogatu szánkák és az iramszarvasok hiányoztak, hogy az exotikus kép teljes legyen.

A takaródó nyugalmas, altató dallamai elhangzottak már az oldalt fekvő, mélyen a hegyek közé nyúló és hóval telt völgyekben, melankólikus, panaszos viszhangokba veszve. A hegyek lejtőin elszórt, az erdőritkások közt meghúzódó nyomoruságos házak, tanyák tájképről kutyaugatás hallatszott át az erdőbe, mert a vén ordas megint itt kószált a vidéken, korgó hassal, vérre, zsákmányra szomjazva. Néha hosszabb időn át halotti csend uralkodott a tájon, még maguk a katonai őrszemek is vonakodtak szabályszerű és ébrenlétkről tanuskodó kiállításokkal az álomba merült természet magasztos

nyugalmát megzavarni s a megszokottnál hosszabb szüneteket tartottak. Persze mindenkinek odahaza járt az esze. Az édes otthon képe lopódott a szívükbe. A kemény próbára tett hadfiakat csupán az égnek meredő zuzmarás fák recsegése, mely néha oly erős volt, mint egy puskalövés, ébresztette fel időszerűtlen álmódzásaikból s aztán felhangzott a puszta éjben az ő monoton »Megállj, ki vagy?!« szavuk, mely ötszörös visszhanggal csendült meg a bércek falán.

Nemsokára azonban bizonyos fűlértő, kellemetlen hangok vegyültek az emberi beszéd hangjai közé. Egy tompa, hosszú vonyítás, mely élesen elüt a házórzó eb vonyításától, ugrasztotta fel az ifjúság és a fáradtak édes álmát alvó katonákat ágyaikból és birta rá őket arra, hogy hirtelen puskáik után kapjanak. A hadapródi szoba ablaka előtt, mely közvetlen az erdő palánkja megett volt, kezdett bele legtöbbször az éjszakai csendháborító az ő háborzongató szerenádjába, ennek közelében terült el ugyanis a csaiatér, a hol a kis helyőrség halottait eltemették, mert itt vérszaggal volt tele a levegő és hus szimatot érzett a vén ragadozó, mely után annyira sóvárgott. — Fittyet sem hánnyva azokra a szitkokra, melyekkel az őrszemet álló kemény bakalegények fogadták, mit sem törődve az ijjesztgetésekkel és a szüntelenül csaholó éber kutyákkal, a bestia vad sietséggel kaparta ki ilyenkor a hó alól az elpihent hősök csontjait. Olykor-olykor egy-egy

golyó is elsüvitett mellette, a mi rövid időre elijesztette őt az erdő alól. Az éhség azonban, ez a hatalmas kényar csakhamar újra vissza üzte őt arra a helyre, melyet ő a maga élelmezési állomásául tekintett.

A pleoljei kaszinóban vígan voltak ezen az estén: bál volt. A helyőrségtől odáig 40 kilométert tett ki a távolság. Mi azonban, ugyszintén a többi szomszédos katonai állomások is, telefon útján voltunk összekötve a mulatság színhelyével, hogy mind a bált bevezető koncertet, mind pedig a táncdarabokat és zenét világosan hallhattuk, sőt még a programot is előre megtelefonozták mindnyájunknak. A század hadnagya és az aranykardbojtót négy év óta állhatatosan sóvárgó hadapródi csekély személyem voltunk egyedül odahaza. Másik két tisztársunk máshol volt hivatalos szolgálatban. Nagy magányunk unalma közben felváltva tartottuk füleinkhez a telefon kagylókat és fájdalmas szívvel gondoltunk arra, hogy ezen az estén messze tőlünk, a monarchia egy másik pontján is mulatnak bajtársaink, abban a fényes kaszinóban, hol az ezred törzse állomásozik s a hol egykori ideáljaink, kiknek egyetlen édes mosolya, egyetlen hamis kacintása elég volt arra, hogy szívünk lángboruljon, most ugyanazon a sikamlós parketten idegen lovagokat fűznek a karjaikra s mások által udvaroltatnak maguknak. Hej! Csak egy czimborával többen lettünk volna legalább ezen az estén ezen az átoktanyán! . . .

Kenyeret, azután ékszert. Legyen valóban ez a jövő politikájának gondolata.

P—y—

Szell Kálmán a vidéki városokról.

Egy debreczeni hírlap érdekes beszélgetést közölt, mely Szell Kálmán miniszterelnök és Debreczen egyik orsz. képviselője között folyt le. A debreczeni lap szerint Szell Kálmán így nyilatkozott:

— Igazán sajnálatos állapot, hogy a magyar államférfiak nagy része sokkal jobban ismeri a külföldnek nem is első rangú városait, mint a hazai városokat. Az angol Manchester és Birmingham, a francia Lyon, Marseille, a német tartományi fővárosok kulturális körülményeiről többet tudnak, mint például Debreczentről, Aradról vagy Szegedről. — Ez utóbbiról leginkább hízegő módon, de már is sablonossá váló tárczacikkeket olvasunk. — Egy várost magyar Birmingham-nek, (Nagyvárad), a másikat magyar Versaillesnek, a harmadikat magyar Bécsnek nevezték el és azt hiszik, hogy ezzel eleget tettek az üdvösségre. Én helyeslem az angol államférfiak eljárását, a kik nem barátai a merev központosításnak, hanem az ország legkülönbözőbb vidékein megjelennek és meetingeket tartanak, előkészítik az országot a nagy reformokra, terjesztik az eszméiket. Nálunk tekintetben Hegedüs Sándor jár elől jó példával; a többiek legfőleg a kerületeiket látogatják meg. Szilárd elhatározásom, hogy amint kissé tisztább, nyugodtabb levegőt érzek magam körül, meg-meglátogatom a vidék kiválóbb városait; meggyőződöm azok legfőbb szükségleteiről, kitapogatom valódi érdekeiket. Egyszóval megismerkedem az országgal, hogy a főbb helyek érdekeit beleilleszthessem az általános érdekek keretébe.

— Üdvös szándék, kegyelmes uram, — jegyzé meg a képviselő. — Csakhogy a kiviteltől még nagyon messze vagyunk.

— Sokkal közelebb, mintsem gondolnád.

A mint így elmerengek, nagy hirtelen és ép oly váratlanul rettenetes lárma, marakodás zsbaja hallatszik be hozzám ama falakás felől, mely közvetlenül a mi szobánk előtt állt s melynek az volt a rendeltetése, hogy a méternyi magas havat küszöbünkől távoltartsa. Mi lehet ez? Csak nem veszték tán meg egyszerre a házőrző néglábuink? A mint hirtelen ajtót nyitok, egy hatalmas kifejlett vén farkast látok magam előtt, mely alig van pár lépésre tőlem s hegyes fogait rémségesen csattogtatva, az öt körülfogó és bőszülten csaholó kutyákat magától elijeszti és nem engedi, hogy dühöd ellenségei közelébe férközzenek. Egy szempillantás alatt becsapom az ajtót, de ezalatt is érzem, hogy hajszálaim égnek merednek s határozott hajlamot mutatnak arra, hogy fesszes haptákat álljanak a fejem bubján. Bajtársam rögtön fegyvere után nyúlt, én pedig egy kiélesített kardot kaptam hamarosan a kezembe, de még mielőtt támadásra készen előtérhettünk volna hajlékunkból, a zaj odakint teljesen elcsöndesedett. A nagy hangzavar és éktelen ordítás is elnémult. A vakmerő vendég sajnos egy másik, nyitva hagyott ajtón elmenekült és kijutott a szabadba, egy hatalmas ugrással átrepült a pallaszádokon és nyomon követve a kutyáktól, melyek azonban kis vártatva újra visszajöttek s a mi egész szokatlan volt, teljesen elcsüggedve farkukat leeresztve surrantak be a szobába, mintha oltalmat, menedéket keressenek odabent a zárt falak megett.

Ezenközben egyébiránt az őrség is a helyszínére érkezett, mert kutyáink egyike félénken szökölve az őrszobába is berontott, sőt

A mostani huza-vona nem tarthat örökké és akkor csakugyan meg kell tapintanunk a népet élet üterét, hogy közvetlenül érezhessük lük-tetését.

Az ülészak berekesztése.

Mihelyt a költségvetést a főrendiház is tárgyalta, berekesztik az országgyűlés most folyó harmadik ülészakát s megnyitják a negyediket. Azt hitték, hogy ez lehetséges lesz még husvét előtt, de a terv most megváltozott: az ülészakot csak a *husvétünnep* után, április utolsó napjaiban fogják királyi kéziratral berekeszteni. Az elhalasztásnak az a főoka, hogy nehézségekbe ütközött a főrendiháznak még az ünnepek előtt, a jövő hét végére, esetleg a nagyhétre a költségvetés tárgyalása céljából való összehívása; már pedig az ülészak mindaddig nem rekeszthető be, amíg a főrendek is le nem tárgyalják mind a költségvetés törvényjavaslatát, mind pedig a kormányának vele kapcsolatos többi előterjesztéseit is. A főrendek csak a husvétünnep után, április 22-ike táján ülnek össze a költségvetésnek bizottsági és nyilvános ülésben való tárgyalására. Mihelyt megküldik a képviselőháznak üzenetüket a budget-törvény elfogadásáról, ami április 28-ika körül várható, nyomban berekesztik az országgyűlés ülészakát is. E változás következtében a képviselőházban az appropriációs vita után, a jövő hét folyamán még több kisebb igazságügyi és vasuti előterjesztés fog napirendre kerülni, a melyek most vannak előkészítés alatt az illető bizottságokban. A jövő hét végén pedig husvétünnepre oszlanak szét a Ház tagjai.

Bartha Miklós az Ugron ellen indított hajszáról.

Az ország közvéleménye bizonyára a legnagyobb kíváncsisággal eltelve várta, hogy miként fog nyilatkozni Bartha Miklós az Ugron Gábor ellen indított hajszáról annál is inkább, mivel a hajszá rendezői azt hirdették, hogy a kiváló publicista azért távozott el a főváros-

még az őrház padlására is felszaladt, hol aztán rejtkehelyén csendesen meglapult. Minthogy bundásaink fényesen megnyerték a csatát s az ellenséget messze szalasztották, ezen győztesekhez nem illő csüggedt, demoralizált viselkedésük örökre megfietlen rejtély marad előttem. Ami viszont azt a kérdést illeti, hogy miképen törhetett be a vén ordas ezen az estén tanyánkra s hozott némi változatosságot a mi egyhangu böjti éjszakánkba, azt tartom valószínűnek, hogy a vad bestia a kerítésnek valamely alacsonyabb pontján át ugrott be az udvarra, csalogatva két keselyűnek ott függő hullája által, mialatt házőrzőink 200 lépéssel odébb fajának más képviselőit riasztották el az erőd tájékról, mindamellett a mi éjszakai betörőnk is idejében megszimatozták és úgy megszorították, hogy az nagy szükségében nem talált más egérutat, mint hogy a mi sötét előszobánkba lopózkodjék.

Midőn hivatlan vendégünk vizitjének nyomait kerestük, lámpánk fényénél a vén ordas látogatásának olyan kétségtelen bizonyítékára akadtunk, melyek távollevő bajtársaink esetleges ellenvetéseit, akik ezek nélkül az egész farkas-ka landot farkasmesének nyilváníthatták volna, a legmeggyőzőbben megczáfolták. Látszott az egész előszoba kinézésén, hogy a gyáva bestia rettenetes félelmet állhatott ki s borzasztó szorultságba juthatott az üldöző kutyák miatt.

Az ezuttal szerencsésen elinált vén ragadozó különben nemsokára mégis csak ott hagyta fogát a pallaszádok alatt anélkül azonban, hogy mi nimródfiak az ő hatalmas ellenségei, gyászos kimulásához csak egy ujjal is hozzájárultunk volna.

ból, mert ő maga is elítélte az Ugron zabszálítását.

Az »M—g« tegnap számban végre a kitudó publicista megfelel a gyanúsításokra és lángostorral csap szét a hajszá rendezői között. A többi között a következőket mondja:

»Hová vezetne az, ha számba nem véve sem az igazságot, sem a lelkiismeretet, mi is úgy rontanánk a testvérpárt előjáró férfiak ellen, miként az Egyetértés teszi a mi hiveinkkel? Ha rendszeres és tervszerű hajszát indítanánk Kossuth Ferencz, Justh Gyula, Thaly Kálmán, Tóth János és a többi tiszteletreméltó férfiak ellen? — Ha meggyanúsítanók szándékaikat, kétes hirbe kevernök megbízhatóságukat, föltárnók magán ügyeiket!

Tudom: tisztán maradnának akkor is; föltéve ha tisztán az igazsághoz tartanók magunkat.

De mi lenne, ha eltérnénk a valótól; ha célzatosan és lelkiismeretlenül keresnök a hibát? Ha tervszerűséggel hintegetnök a gyanúsításnak és kétértelműségnek hitvány magvait? Ha célul tűznök ki, mindenáron bemocskolni tisztas nevüket? Nem irtózva a ráfogástól, nem vetve meg a hazugságot, nem törődve a tettenkapás megalázó állapotával.

Ha elszánt pribékek módjára kardot, pisztolyt vennék a kezünkbe s abban a tévhitben, hogy a fegyver ugyanis fölment az erkölcsi felelősség alól s a vér lemossa hazug pennánkról a mocskot: betolakodnánk a Justh, a Kossuth, a Thaly és a többiek magánlakásába, felforgatnók ágyneműjüket, megrálgalmaznók a családos embert, hogy szeretőt tart — miként velem tette egyik hírlapíró, a nélkül, hogy akár az Otthonnak, akár az Egyesületnek eszébe jutott volna a hírlapírás becsülete érdekében megtorló lépéseket tenni — : kérdem, mi lenne hazánkban a függetlenségi eszmével, ha a Magyarország követné az Egyetértés példáját s azt az ádáz és gyűlöletes személyes harcra folytatná a testvérpárt férfiak ellen, melyet ellenünk az Egyetértés tervszerűen, következetesen és állandóan folytat?«

Az új miniszter.

A szabadelvű klubban tegnap igen nagy felháborodás és kavarodás volt. Szell Kálmán minden kétséget kizárólag nyilvánította szándékát, hogy ki lesz az új király személye körüli miniszter. E szerint tehát pozitív ténynek vehető, hogy gróf Széchenyi Gyula lesz gróf Széchenyi Manó utóda. Széchenyi után Széchenyi. De a név volt az, a mely felháborította a már nem jámbor, hanem vérszomjas mame-lukokat.

Szell Kálmánnak választania kellett. Az egyik vagy másik egymással harcban álló frakció követeléseit okvetlenül negligálnia kell, ha azt akarja, hogy egyik vagy másik frakció jelöltje kerüljön be a kabinetbe. Mert hogy mindegyik frakciónak megvolt a maga jelöltje, azt talán mondanunk sem kell. Sőt több jelöltje is volt mindegyiknek, a mint azt az idők során meg is irtuk. Most azonban, a mikor a kinevezés a kormányának — köznyelven szólva — a körmére égett, mégis egy jelöltben állapodtak meg a különböző elemek.

A volt nemzeti párt jelöltje báró Wenkheim volt, a volt disszidenseké gróf Batthyányi volt fiúmei kormányzó, az ugynevezett régi szabadelvűek jelöltje pedig Gromon Dezső. Mit csináljon e borzasztó válaszuton Szell Kálmán? Kit szeressen jobban? Kit szeressen kevésbé? — kérdezte bizonyára önmagától álmatlan éjszakákon.

Itt csak egy nagyon genialis coup se-gíthet — gondolta és rögtön el is határozta magát egy nagyon merész cselekedetre. Azt határozta, hogy miután egyetlen frakció aspirációját sem akarja sér-

teni, tehát megsérti valamennyit és az összes jelölteket pretereálja. A helyett, hogy kiválasztott volna egyet, a kiben mindenki megegyezik, kiválasztott olyant, a ki egyik frakciónak sem kell: gróf Széchenyi Gyulát.

Most azután kitört az igazi háborúság a nagy szabadelvű táborban, a hol minden divergáló elem külön-külön személyesen is, politikailag is sértve érzi magát. Az a meggyőződés uralkodik, hogy ebben is követi az általa olyan nagyon lenézett Bánffy-rendszert. Mert már akkor is nagy volt a felháborodás a pártban, a mikor Bánffy kinevezte annak idejében gróf Széchenyi Manót, a kinek semmiféle összeköttetése nem volt a pártban és csakis Bécs oktrojálta rá a volt kormányelnökre a jelöltet.

És még egy dolog hozza indulatba a pártot, vagy annak legalább liberális részét.

Szell Kálmán ugyanis szélteben hirdeti, hogy gróf Széchenyi Gyula a legliberálisabb elemek közé tartozik.

Igaz, hogy annak idejében gróf Széchenyi Gyula az egyházpolitikai javaslatokra szavazott, de . . . és ez bántja a liberálisokat: Széchenyi Gyula gróf az új miniszter a latere sógora az osztrák antiszemita vezérének: herceg Lichensteinnak.

Gróf Széchenyi Gyula kinevezése.

Budapest, márcz. 29. (Saj. tud. táv.) A félhivatalos »Bud. Tud.« legilletékesebb helyről arról értesül, hogy a hivatalos lap holnapi száma közölni fogja gróf Széchenyi Gyulának ő Felsége személye körüli miniszterre való kinevezését.

Hogy pusztul a gentry?

Nagyvárad, márcz. 30.

Emödy József nyitramegyei földbirtokos abból az alkalmából, hogy Károlyi Sándor gróf minapi parlamenti beszédében szervezkedésre szólította föl a középbirtokosságot, érdekes cikket irt a H-k tegnapi számában a gentry pusztulásáról. Ebből a cikkből vesszük a következő részt:

Három év előtt kiadott agrárpolitikai tanulmányomban a pusztuló magyar gazdáknak típusait állítottam föl.

A könnyelműek.

Az első típus: a könnyelműek. Ezek már rég kipusztultak mint az ősmamut. Kártya, cigány, puska, ló és szép asszony lassankint — néha rohamosan — elusztatták a birtokot, a jószágot s sokszor a becsületet is. Bauer Antal országgyűlési képviselő elfogultan még mindig ezeket nézi a klubokban, a kártyasztalnál, a gumirádlis kocsiiban és a tipelők között a versenytéren; pedig akiket ő lát, azok a mezőgazdaságra nézve megszűntek létezni. Itt nem találhatók. Sőt majdnem teljes számban az ellentáborba szegődtek. A végzett földbirtokosok e típusa szolgáltatja azokat a nyomorultakat, kiket a nemzetközileg szövetkezett ingó nagytőke alkalmazott ott és akkor a honnét és mikor már csak egy lépés választ el a feyháztól. Hírhefti választások intézői és elnökei. Kéteshírű vállalatok ügynökei és igazgatói. Piszkos uszora gavallér utazói. Nagyra-
törő hitebhagyott politikai stréberek — legnagyobb részben az ő soraikból kerülnek ki. — Ezekkel a magyar gazdatársadalom leszámolt. Nincs okunk fölötük sajnálkozni, sem az általuk képviselt szellem működését visszakivánni.

A natural gazda.

A második típus az ugynevezett natural-gazda. Ki megveti a belterjes gazdasági üzemet, megveti a pénzt, a tudást és műveltséget. Ezekből is a középbirtokosság körében már alig maradt egy pár hirmondónak. A nyakasabbja megvárta, míg birtokát elérverezték adóba; a simulékonyabb midőn elérkezett a válponthoz, kiadta birtokát bérbe s most ott tengődik valamely hivatalban. Parcelláinkint eladogatja birtokát s végzi életét mint a vármegye nyüge: utbiztos, közgyám, rossz falusi jegyző, de jó kortes, vagy mint botos ispán, orvvadász, uri koldus valahol az Isten háta mögött. Akik ezen csoportból el nem züllöttek, tapasztaltak, tanultak, még szerepet játszhatnak a középbirtok rekonstrukciójánál.

A fuldokló gentry.

A művelt, ambiciózus gazdák a harmadik típus. Osztokodtak. Adósággal megterhelt birtokot vettek át. Megvan a szakértelem, a képzettség, az egyszerű, jó erkölcsök, az üzleti jártasság . . . de hiányzik a nervus rerum. A forgó tőke. Ezekből hullott ki csak az imént azon évszázados multu, öt köztisztviselőben állott gentry család az én megyémben, Nyitramegyében. Az én megyémet mint minimumot, az alföldi megyéket mint maximumot véve föl, országos átlagban 20—50% között variál, az 50 év előtt fönnállott régi középbirtokos osztály s a most még fönnálló, vergődő maradék arányszáma. S ennek az értékes emberanyagnak 1/10 része ezen típushoz: a művelt, ambiciózus, szakképzett, jó erkölcsű, keresztény gondolkozású, humanus gazdák soraiba tartozik.

Ez az az osztály, melyhez gróf Károlyi Sándor lelkes szózatát intézi: »amely létezik és akar lenni, de még nem szervezkedik, még nem mozdul, pedig el fog pusztulni és vele együtt a kisbirtok is, ha nem reagál, ha nem szervezkedik . . .« Engem mindig szomorúság fog el, ha magas helyről a tunyaság, a nem-bánomság, a hazafiatlansággal határos közömbösség vádját hallom hangoztatni a vergődő magyar középbirtokos osztály ellen, mert ezen vád igazságtalan. Nem tunya az, nem pigra massa az, nem kadáver az, kegyelmes uram, hanem a szó szoros értelmében fogoly. Foglya a létért való küzdelemnek, a mindennapi kenyérnek, a földhitelintézetnek, a takarékpénztárnak, a kartelleknek s az ingó tőke minden egyéb exponitívájának. Foglya a társadalom által ellenérték nélkül reá rótt közigazgatási, politikai, közmívelődési és nemzetfontartó köteleltségeknek, melyeket a helyébe lépett 50—80% új elem: az új földesur, a bérlő, Kohn szomszéd és a rajnamelléki sógor, semmi szín alatt sem hajlandó magára vállalni.

Ezért oly nehéz a magyar középbirtokos osztálynak szervezkedni. Hallani halljuk a riadót; de átkozottul kevesen vagyunk.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Márcz. 31. A sakkör évi közgyűlése az egyleti helyiségben (Keresk. palota d. u. 5 órákor).
Apr. 1. A kaszinó közgyűlése.
Apr. 10. A Sebes Körös-társulat vál. és rendes évi közgyűlése.

* A színház világítása. A színház villamos világításához szükséges villanyerő előállítására a vízvezetéki telepen rendezik be a szükséges gépeket s a villamos áramot sodronyokon és kábelben vezetik be a színházhoz. A szükséges gépek és felszerelésekre árlejtést ir ki a városi tanács április 20-iki határidővel. A bevezetésre szolgáló oszlopokat házilag fogják elkészíteni. Az összes berendezésekre a tervezeteket költségvetést, feltételeket Hollós József kir. főmérnök kidolgozta s megküldötte Nagyvárad városának.

* Dr. Wolafka Nándor ezüstmiséje.

Ez évi július hó 4-én lesz negyedszázados évfordulója, hogy a nagyváradi l. sz. káptalan egyik tagja, dr. Wolafka Nándor vál. püspök, debreczeni kispópost áldozópappá szenteltetett. A debreczeni hivek ünneppé akarják tenni ez alkalmat s szeretetük, ragaszkodásuk kifejezésére nagyszabásu ünnepélyt rendeznek. Az ottani papság és a tantestület már megindította a mozgalmat, az egyháztanács és az iskolaszék pedig a napokban ülést tart, a melyen az ünnepély módozatainak programját megállapítják. Az egyházi ének- és zenekar, ugyszintén a Szent László-dalárda is megtette már előkészületeit az ünnepély fényének emelésére.

* Lemondó bizottság. Az iskolaszék minap tartott ülésén egy ötös bizottságot küldött ki, hogy szabályrendeletet dolgozzon ki a felügyelői hatáskörre nézve, tekintettel s hármas bizottság jelentésében kifejtett elvekre. E bizottságba beválasztottak: Hegyesi Márton, Sulyok István, Stark Gyula, Böszörményi Géza, Gábel Jakab. Mint értesülünk e bizottság mind-egyik tagja lemondott e megbízatásról Gábel Jakab kivételével.

* Istvánffy fegyelmi ügye. Pár hónappal ezelőtt az a gyanu merült fel Istvánffy István városi első aljegyző ellen, hogy az egyes szolgai, rendőri, vámszedői állások betöltésénél olyanokat protegált, akik ezért a szolgálatért fizetnek neki. Dr. Bulyovszky József polgármester Istvánffy István ellen megindította a fegyelmit megelőző vizsgálatot s annak vezetésével Komlóssy József gazd. tanácsost biztalmeg, aki tömémentelen sok embert hallgatott ki. A vizsgálat már be van fejezve. Dus László v. főügyész azon véleményt terjesztette a polgármester elé, hogy az egész ügyet, mint tárgyalant szüntessék be. A dolog a legközelebbi közigazgatási bizottság elé kerül.

* Megezáfolt halálhír. Tegnap két lap-társunk is azt irta, hogy Bige Sándor megyei joggyakornok, Bige Gyula tábla bíró fia meghalt. A halál híre nem felel meg a valóságnak. Bige Sándor betegeskedik ugyan, de aránylag elég jól érzi magát. A városban mindenütt örömmel fogadták a halál híre szóbeli megezáfoltását.

* A postapalota kibővítése. Alig pár évvel ezelőtt építették a nagyváradi posta-távirda palotát s már is szük. A számvevőség a hátulsó ócska épületben szorong. Ezek a helyiségek pedig talán megfeleleltek a csomagok összehalmozására, azonban hivatalnak teljesen rossz s egészségtelen. A postaigazgatóság elterjesztésére, mint értesülünk, kibővítik a hivatali helyiségeket. A kert felől egy nagyobb emeletes épület emelnek, a melyben a számvevőség nyer elhelyezést.

* Az igazolt altisztek alkalmazása. A honvédelmi miniszter körrendeletet adott ki az igazolványos altiszteknek pénzügyőri felvigyázói állásokra való alkalmazása tárgyában. A pénzügy miniszter ugyanis a pénzügyőri állásokra, amennyiben ezek elnyeréséhez sokoldalú gyakorlati képzettség, továbbá szabály- és törvényismeret szükséges, pályázatot ezuttal nem hirdet. Hanem az igazolványos altiszteket kinevezik az ilyen állásokra, ha kötelezik magukat, hogy hat hónap alatt a szükséges vizsgát letesszik. A honvédelmi miniszter most elrendelte, hogy az összes igazolványos altiszteket értesíték a pénzügyminiszternek e rendeletéről, hogy azok, akik pályázni óhajtanak ezt tudják.

* **Báró Atzél Béla halálához.** A fővárosi tanács elrendelte, hogy az oly hirtelen elhunyt főúr számára a kerepesi-úti temetőben az igazgatóság diszshelyet jelöljön ki. Temetése ma d. u. 4 órakor fog végbe menni a Park klub helyiségéből a róm. kath. egyház szertartása szerint. Az elhunyt ravatalát a Park-klubban már tegnap reggel fölállították. Az özvegyénél **Bánffy Dezső** báró, **Dániel Ernő** báró és neje táviratban kondoleáltak. A ravatalnál, melyet temérdek sok diszes koszoru borít, közte az Egyetemi Kör koszoruja is, ma megjelent **Perczel Dezső** házelnök is.

* **Tilos a házalás.** A m. kir. kereskedelmi miniszter tudatta a törvényhatóságokkal, hogy **Zala-Egerszeg** város szabályrendeletét, mely a város területén a házaló kereskedést tiltja, jóváhagyta.

* **Bógli, reszli, parti áru.** Több törvényhatóság panaszt emelt a kereskedelmi miniszternél, hogy egyes vállalkozó szellemű kereskedők összevásárolják a bel és külföldi üveg és porcellángyárak kisélejteit, hibás gyártmányait és azokat vándoráruraktárakban árulják az ország különböző városaiban. Ezek a vállalkozók azután a reklam minden szertelen fáját felhasználják, hogy áruikon minél hamarabb tulajdonosok legyenek. Ez a rablókereskedés mérhetetlen nagy kárát okozza a reális kereskedelemnek s azért most a kereskedelmi miniszter rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz s azok területén levő iparhatóságokhoz, hogy az ilyen rablókereskedők üzemeit szigorúan torolják meg és mindenképen akadályozzák meg, hogy selejtes áruikat tömeges és gyors vételre ingerlő módon árusítsák.

* **Öngyilkosság társaságban.** A tegnapi számunkban ezen a czímen megírtuk, hogy **Müller Salamon** czukrásznak két alkalmazottja öngyilkosságot kísérelt meg az egyik ember **Botos József** még tegnapelőtt meghalt, a másik **Lénárd Ferencz** jobban van. **Botost** ma fogják temetni.

* **Hó és eső.** A fővárosban tegnap este óta csekély megszakítással folytonosan esik. Az éjjel időnkint záporoként szakadt az eső és az utcákon és egyes házakban valóságos áradást okozott, mert a csatornák sok helyt kicsinyeknek bizonyultak a nagy víztömeg leveztetésére. Az idő hívóssá vált. A szobákban ismét fűtenek és az emberek elővették téli ruháikat. De sokkal viszontagságosabb az idő az osztrák fővárosban. **Bécsből** telefonálja tudósítónk, hogy ott tegnap óta folytonos erős havazás van. Valóságos hóvihar ez, melynek következtében a helyi közlekedés teljesen fennakadt. Sem a tramvaj sem az omnibuszkocsik nem közlekedhetnek. — Az utcák megtisztítása az óriási hőtömegben lehetetlen. Oly erősen esik a hó még e pillanatban. Ausseból is erős havazást jelent a táviró. Nagy havazásokat jelentenek Magyarország északi vidékeiről is.

* **Német házaló könyvek.** A magyar házalóktól Ausztriában hiteles német nyelvű házaló könyvet kívánnak. A magyar kereskedelmi miniszter közbelépésére jövőre ilyen német könyvek nem szükségesek, mert erre különben sincs semmi törvényes rendelet. Viszont felhívja a miniszter a magyar hatóságokat, hogy osztrák házalóknak nézzék el a viszonyosságból kifolyólag, ha német házaló könyvet mutatnak fel.

* **Gyilkos mostoha.** Vadállati kegyetlenséggel végrehajtott gyilkossági eset tartja izgalomban **Süttő** község lakosait. **Dudás József** süttői lakos — ezelőtt két évvel nőül vette **Huczik Anna** ottani lakos özvegyasszonyt. **Dudás**nak két kis gyermeke volt, ezeket kellett volna az asszonynak gondozni. **Huczik Anna** azonban már az első naptól kezdve, hogy **Dudás**ékhöz került, azon gondolkodott, miként pusztítsa el két gyermekét, mivel ezek utjában álltak terveinek. Az volt a szándéka, hogy a **Dudás** vagyonát minden áron megszerezze. A múlt esztendőben sikerült is az egyik kis gyermeket elpusztítania. **Dudásné** ugyanis vizet hozott a kutból, mely alkalommal a kis gyermek is ott volt a kutnál és lenézett a vízbe. Du-

dásné ekkor félkezével megragadta a kisgyermek ruháját és bele dobta a kutba. Azután lélekszakadva szaladt a szomszédba segítségért, de mire a segítség megérkezett a kis fiu már a kutba fult. **Dudásné** azóta többször tett kísérletet úgy férje, valamint a másik gyermek elpusztítására, de mindeddig eredmény nélkül. Végre e hó 27-én szövetkezett a kocsisával **Lenecsés Istvánnal**, s ennek segítségével éjnek idején **meggyilkolták Dudás Józsefet és ennek 8 éves fiát.** A gyilkosságot a kocsis segédkezése mellett az asszony hajtotta végre. Mikor ez megtörtént, lekötöztette magát az ágyba s az arcán és kezein több gyenge szurást ejtetett a kocsisal, hogy ezáltal a gyanút magáról elhárítsa. A rémes gyilkosságnak már kora reggel híre futott a faluba, s megjelent a csendőrség is, mely rövid félóra alatt tisztába jött a helyzettel, s úgy az asszonyt valamint a bűntársát megvasalva kísérték be a járásbírószághoz.

* **Öngyilkos leány.** Az öngyilkosoknak ugylátszik megint egy külön rovatot lehet nyitni. Hónapok óta nem fordult elő egyetlen öngyilkosság sem, most aztán egymásután kísérelnek meg eldobni maguktól az életet. Csak tegnap emlékeztünk meg kettős öngyilkosságról és már tegnap egy újabb öngyilkossági esetet jelentettek be a rendőrségen. **Szent-János-utcán** történt az eset **Schwartz Farkas** kereskedőnél. **Schwartz**nál szolgált egy **Braun Janka** nevű leány, a ki szerelme miatt tegnap reggel gyufa-oldatot ivott. A kísérletezése azonban nem járt eredményrel, mert nagyobb gyomor görcsön kívül semmi baja sincs.

* **Feloszlatot egyet.** A budapesti terheszállító és fuvaripar-munkások szakegyletét a belügyminiszter már a múlt évben felfüggesztette. A fővárosban ma érkezett leirat szerint pedig a miniszter az egyletet 1875. évi 1058. eln. sz. a. kiadott belügyminiszteri rendelet IX. pontja alapján **feloszlatja.** A indokolásban kiemeli a miniszter, hogy akként kellett rendelkeznie, mert a törvényhatóság által megtartott szabályszerű vizsgálat során beigazolást nyert, hogy a szóban forgó szakegylet alapszabályszerű és céltudatos működést egyáltalán nem folytatott, továbbá, hogy a befolyt összegeket alapszabályszerű céljaitól elvonva, azokat részben az elnök a maga céljaira, részben az **egyleti titkár díjazására** és az adománygyűjtők napidijaira fordította. Meghagyja végül a miniszter, hogy annak megállapítása céljából, hogy az egyleti vagyon el nem számolt részei hová fordítottak, illetve, hogy sikkasztás nem forog-e fenn, az egylet volt vezetői ellen a bűnvádi följelentést tegye meg.

* **Névmagyarosítás.** Kiskoru **Wachsmann** Ödön székelyhídi illetőségű szilágy-somlyói lakos vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel **Molnárra** magyarosította.

* **Gyilkos juhászok.** **Faragó András** és **Csamangó Ferencz** juhászok együtt szolgálták a hangyási pusztán. A két juhász azon tanakodott, hogyan kellene pénzmagra szert tenni. Abban állapodtak meg, hogy ellátogatnak a szomszéd pusztára, ahonnan majd elhozhatnak néhány birkát s ezt eladják. Tervüket e hó 27-én éjjel akarták végrehajtani. Elmentek a szomszéd pusztára, ott feltörték a birka akol ajtaját s aztán hozzáláttak a birkák kiválasztásához. E közben azonban felébredt a juhász is, a ki véletlenül ott aludt az istállóban. Amint észrevette, hogy birkák között emberek járnak, felugrott fekhelyéből és a juhászbóttal neki ment az idegeneknek, a kiket a sötétben nem ismert fel. **Faragó** és **Csamangó** azt hitték, hogy **Lelkes Imre** — a kit megakartak lopni — felismerte őket, hogy tehát árulójuk ne lehessen, megtámadták **Lelkes** s addig verték fejbe, a míg az áldozat meg nem halt. A holttestet azután kivonszolták az istállóból és az akol mögött lévő szalmaboglya közzé bedugták. Ezután **fölgyújtották a szalmaboglyát** s úgy mint jöttek elmenekültek. A pusztá cselédsége a tüze fölébredt s erős locsolás által sikerült az égő szalmaboglyát eloltani. Oltás közben azonban széthányták s akkor megtalálták **Lelkes** holt-

testét is. A csendőrség még az nap megindította a vizsgálatot s a két tettest már másnap megbilincselve kísérték a járásbírószághoz, hol mind a kettő töredelmes vallomást tett.

Gyilkosság egy megnyert pör miatt.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, márcz. 30.

Szenzációs gyilkosság történt ma délelőtt 11 órakor Budán.

Horváth István ügyvédet egy kliensének felperese azért, mert az ellene egy pört nyert meg, a saját irodájában lelőtte. Az eset részletei a következők: **Nyuli Mihály** még régebben egy bonyodalmas birtokügyből kifolyólag pört indított **Kováts** Magdolna ellen, a ki ügyét **Horváth** István ügyvédre bízta. A pört **Nyuli Mihály** elvesztette, melynek folytán állítólag 40.000 frttal károsodott.

Ma délelőtt 11 órakor megjelent **Nyuli Horváthnak** az Országház-utca 33. szám alatt levő irodájában, a hol szemrehányásokat tett az ügyvédnek. Heves szóváltás fejlődött ki az ügyvéd és kliense között. **Nyuli** zsebéből hirtelen revolvért rántott elő s ötször rálőtt az ügyvédre.

Az egyik golyó **Horváthot** homlokán találta s a szerencsétlen ember eszméletlenül rogyott össze.

A gyilkos egyenesen a főkapitányságra sietett, a hol e szavakkal állított be a főkapitány előszobájába:

»A főkapitány urral óhajtánék beszélni.«

Ferencz a főkapitány szolgája nem akarta audienciára bocsájtani **Nyulit**, a mikor ez azonban kijelentette: »**Megöltem egy embert**« nyomban ajtót nyitott. **Rudnay** főkapitány rög-tön **Farkas** rendőrtanácsoshoz kísértette **Nyulit**. A gyilkos itt részletesen elmondta, hogy és miért gyilkolta meg az ügyvédet.

Nyuli a rendőrtanácsos előtt azt vallotta, hogy **Horváth**, ötlet és nővérét 40 ezer forint erejéig károsította meg. Ma ment fel hozzá a várban levő irodájába, hogy elszámoljanak, **Horváth** azonban oly kihívóan viselkedett vele szemben, hogy ötször rálőtt az ügyvédre.

Horváth korosabb ember s az Országház-utca 33. számú háznak a tulajdonosa.

A gyilkost, a ki tettét, ugylátszik előre megfontolt szándékkal követte el, a rendőrtanácsos kihallgatása után letartóztatta.

Horváth István ügyvéd délután 3 órakor elhunyt.

EGYESÜLETEK.

A sakkör közgyűlése. A nagyváradi sakkör ma délután 5 órakor tartja meg a rendes évi közgyűlést az egyleti helyiségben (Keresk. palota), melyre a tagokat ez uton hívja meg az elnökség. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. A titkár évi jelentése. 2. A számvizsgáló bizottság jelentése. 3. Tisztikar és választmány megalakítása.

Igazság szolgáltatás.

Az áprilisi esküdtszéki tárgyalások. Nagyban folynak az előkészületek az áprilisi ülészakra. A vádtanács elé most kerülnek azok a bűnügyek, amelyek áprilisban kerülnek tárgyalásra. Már idáig is négy ügy ment keresztül a vádtanácson, köztük a Bajó

Gyula szalontai lakos ügye is. Előreláthatólag áprilisban hét-nyolcz ügy kerül tárgyalásra, amelyek mind rendkívül érdekesek. Valószínűleg egy nagyváradi rablás ügyet is tárgyalni fog az esküdtszék. Szóval az áprilisi esküdteknek nehéz dolguk lesz.

A kassa—oderbergi vasut csalói.

Annak a nagy csalásnak, melyet éveken át követtek el a kassa—oderbergi vasutnál, eddig két vádlottja volt: *Szónyi* Rikárd és *Berkes* Lajos, mindketten főtisztviselői a vasutnak. Ezek közül is eddig csak *Szónyi* ül a börtönben. *Berkes* ellen a vizsgálóbíró már napok előtt kiadta az elfogatási parancsot, s noha bizonyos, hogy ott bujkál valahol a fővárosban, eddig nem tudták kézrekeríteni. A feleségét kihallgatták tegnap, de ez nem tud felvilágosítást adni férje hollétéről. Mára idézte meg *Benke* Ferenc vizsgálóbíró a két sikkasztó főhivatalnok czinkostársát, a kinek neve alatt az ugynevezett refakciák kiutalványozása körül a nagymérvű üzelmek folytak. Ez a harmadik vádlott: *Walter* Samu, a *Pollák* D. szállító-czég volt hivatalnoka. *Walter* nevére utalták a hamis elszámolásokat s a szákmányon hárman osztozkodtak. A vasut kárára, amint most kiderül, jóval nagyobb, mint eddig hitték. A vizsgálat előreláthatólag hosszúra fog nyulni, mert *Szónyi* és *Berkes* nagyrészt mind *elégették a hamis utalványokat*. A vizsgálóbíró *Walter* Samut, daczára az idézésnek, ma nem hallgathatta ki, miután előbb egyéb adatokat kell még beszereznie. Még e héten azonban újra megidézi *Walter*t, a harmadik vádlottat.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Urbán Adolf*.

- 5575 Binder Ignáz hivatalból üldözendő rágalmozás.
- 5578 Nagy Károly sikkasztás.
- 5579 Rácz László sikkasztás.
- 5663 Gráma József testisértés.
- 5664 Pantye Toma becsületsértés.
- 5665 Tokaji Lajosné becsületsértés.
- 5675 Petrilla Mihály testisértés.
- 5513 Sipos Tógyer és társa szem. szabadság sértés.
- 5616 Rosu Ádám testisértés.
- 5623 Kása Lajosné rágalmozás.
- 5624 Lövinger Ignáz és t. testi épség elleni kihágás.
- 853 Tyürbe György testisértés.

Előadó: *Harmathy Károly*.

- 5644 Szabó János csalás.
- 5645 Márkás János rablás.
- 5647 Ifj. Mile József erőszak. köz.
- 5648 Vajda Márton testisértés.
- 5722 Szilágyi Lajos testisértés.
- 5593 Ludvig Károly testisértés.
- 5613 Faur György sikkasztás.
- 5668 Dobai Péter testisértés.
- 6572 Márta Tógyer jogtalan elsajátítás és sikkasztás.
- 5682 Bán György jogtalan elsajátítás.
- 5753 Czudar Juon lopás.
- 43 Csurdár Juon közcsend és hatóság elleni kihágás.
- 80 Szentmiklósi Imre közcsend ell. kihágás.
- 133 Tokusz Mitru közcsend ell. kihágás.
- 140 Serbán Péter közcsend ell. kihágás.
- 249 Gálfi Mátyás közcsend ell. kihágás.

Előadó: *Molnár Géza*.

- 5403 Reichmann Henrik sikkasztás.
- 5448 Balogh Sándor és társai hatóság elleni erőszak.
- 5449 Takács Imre lopás.
- 5453 Juricskay Zoltán és t. közveszélyű megromlás.

- 5485 Czikora Lajosné becsületsértés.
- 5486 Varga Lázár becsületsértés.
- 5423 Novák Balásné becsületsértés.
- 5424 Fejes Mihály rágalmozás.
- 5436 Csuka Tógyer lopás.
- 5482 Rácz Gábor lopás.
- 984 Bogdán Ábrahám lopás.
- 1009 Alb Tógyer lopás.

Előadó: *Poyndár Dénes*.

- 5533 Tyirtár István testisértés.
- 5589 Ruzs Péterné lopás.
- 5614 Faur Flora sikkasztás.
- 5615 Argyelán Ignác sikkasztás.
- 5621 Bulk Simon lopás.
- 5632 Pocsai Mihály lopás.
- 5660 Szabó József testisértés.
- 5680 Papp György sikkasztás.
- 5681 Forczán Pál sikkasztás.
- 5714 Kineses László rágalmozás.

Előadó: *Balogh Samu*.

- 5497 Kenyeres Zsuzsanna testisértés.
- 5619 Oncza Mikuláj testisértés.
- 5567 Lukács Katicza becsületsértés.
- 5584 Nagy Sándor lopás.
- 5633 Ötvös József testisértés.
- 5675 Glugoszi János lopás.
- 5484 Peja György lopás.
- 5520 Varga Mihályné rágalmozás.
- 5572 Buda János lopás.
- 5590 Lázáreszk Vaszalie testisértés.
- 5617 Istók Péter testisértés.
- 5619 Lukács Döme magánlaksértés.
- 5620 Ursz Gyorgye testisértés.
- 1100 Nagy Márton becsületsértés.
- 5686 Dávid Ignác lopás.
- 1153 Huna Juon testisértés.

HIVATALOS.

A tőke kamat és járadék adó.

Az 1875. évi XXII. törvénycikknek a tőkekamat és járadékadó bevallása és kivetéséről szóló rendelkezéseiről az adózó közönség tapasztalat szerint tájékozva nincs s ebből kifolyólag saját jogai megvédése céljából rendszerint elmulasztja azon intézkedéseket megtenni, mely az alaptalan kivétéstől megóvhatná, rendszerint elmulasztja a tőkekamat és járadékadó alá felvett jövedelmekről a vallomási iv benyújtását, mi által pedig az illetékes hatóságot azon kényszerhelyzetbe hozza, hogy az, — mivel vallomás hiányában el nem bírálhatja, miszerint a kivetés jogos-e vagy jogtalan — a rendelkezésére szolgáló egyoldalú adatok alapján a tőkekamat és járadékadót kivetni kénytelen, mi által igen sokan oly követelések után adóztatnak meg tőkekamat adóval, mely követelések után nevezett adó kivethető sem volna.

A tőkekamat és járadékadóról szóló törvény és ennek végrehajtása tárgyában kibocsátott rendeletek s a p. ü. közigazgatási bíróság elvi jelentőségű határozatainak egészbeni ismertetése ezen »Értesítés« keretében helyet nem foglalhat s az adófizető polgárok tájékoztatásul csakis azon esetek megnevezését lehet teljesítenem, a melyek leggyakrabban fordulnak elő: nevezetesen:

1. Tőkekamat és járadékadó alapját képezi azon kamat és járadékösszeg, melyet az illető fél az adókivetés évét megelőző évben élvezett, tehát alapul szolgál, hogy csak azon jövedék, illetve kamat után járó adó fizetendő, melyet az illetékes adóköteles egyén tényleg élvezett, ebből következik, hogy oly esetekben, midőn a kamat vagy járadék kiszolgáltatására kötelezett egyén (adós)

a) csőd alá jutott vagy

b) a tőke és járulékaik per tárgyát képezik, tőkekamat és járadékadó a per kimenetelig nem fizetendő.

Mindazonáltal az adózó felek kötelesek a csőd vagy per alatt álló tőkék jövedelmét szabályszerű határidőben és módon évenként bevallani és a bevallási jegyzék rovataiba azon körülményt, hogy adóköteles tőkéjük csőd vagy

per alá került, ennél fogva ők az előző években kamatot nem élveztek, a csőd megnyitási végzésnek, illetve a per megindítását igazoló végzések csatolásával igazolni, a következő évben elegendő az első évben beadott vallomásról beterjesztett okmányokra hivatkozni.

A per vagy csőd befejezése után, ha a kamatok kifizettek vagy elveszettek bizonyultak, a felek kötelesek a kirósági végzést 6 nap alatt a kir. pénzügyigazgatóságához benyújtani.

Félreértések kikerülése végett, hogy a p. ü. b. 214/84 sz. elvi jelentőségű határozata szerint azon körülmény, hogy a hitelező a lejárt kamatokat adósától meg nem kapta, a lejárt kamatok utáni adókivetését s behajtását nem gátolja s a kivetés és a behajtás felfüggesztésére alapul csakis az adós csőd alá jutása vagy a per megindítása szolgál az esetben, ha az a vallomási ivék beadásával igazoltatott.

2. Kereskedelmi ügyletekből származó váltó s egyéb követelések után tőkekamat adó nem vehető ki, az esetre, ha a váltó-tulajdonos a követeléseknek kereskedelmi váltón alapuló természetét esetről esetre igazolja. Ha tehát az adózó közönség ily esetekben már az adókivetést is elkerülni óhajtja, kötelessége a bevallási ivben az ilyenmű követelések után azon körülményt, hogy a követelés »kereskedelmi ügyletből keletkezett« kitüntetni, mely megjegyzés alapján a kir. p. ü. igazgatóság a nmélt. m. kir. pénzügyminiszterium 45065/892. sz. rendelete alapján a kivétést megelőzőleg a bejelentett körülmény beigazolására az eljárást hivatalból megindítani köteles.

3. Az 1875. évi XXII. t.-cz. 2. §. rendelkezése szerint 315 frtot tul nem haladó kamat vagy életjáradék, amennyiben az illető fél összes jövedelme adósságainak levonása nélkül nem több, tőkekamat- és járadékadó alól mentes.

Ha tehát az illető félnek keresete, vagy ingatlana utáni jövedelme nincs s kamatozásra elhelyezett tőkéje után kamatba vagy életjáradék czimen évenként csak 315 frtot vagy ezen alóli összeget élvez, ezen jövedelme után tőkekamat adó ki nem vehető, de a bevallási ivben ezen körülmény bejegyzendő, amely esetben a tényállás megállapítása a kivétést megelőzőleg hivatalból fog eszközöltetni,

Ezek azon esetek, amelyek leggyakrabban előfordulnak s a melyek tapasztalatom szerint a téves kivetésre alapul szolgálnak.

Ezen az adózó közönségre csak zaklatással járó alaptalan és téves kivetés, amint az fentebb is kifejtettem, csak az esetben kerülhet el, ha az adózó polgár a törvényben előirt kötelességének eleget tesz, azaz tőkekamat és járadék alá tartozó jövedelmeiről szabályszerű bevallási ivet a városi adóhivatalhoz benyújtja.

A nagyváradi kir. pénzügyigazgatóság is ezen helyzeten segíteni óhajtván, elrendelte, hogy mindazok, akik 1899. évre tőkekamat adóval megróva voltak, egyénenkint vallomási iv beadására felhivassanak; ugyanezért saját jól felfogott érdekeik megóvása céljából figyelmeztetem az adózó közönséget, hogy a mellékelt vallomási iven tőkekamat- s járadékadó alá tartozó követeléseiket jegyezzék be s ha a követelésére nézve ezen értesítés 1. 2. 3. pontja alatt elősorolt körülmények valamelyike fennforog, avagy követelése az 1875. év XXII. t.-cz. más rendelkezése alapján tőkekamat- és járadékadómentes, a fenebb előadott módon jegyezze be, esetleg azon körülményt, hogy telek-könyvileg bekebelezett követelése megszűnt, a kikebelezési végzés számának feljegyzésével tüntesse ki s az akként felszerelt s kiállított vallomási ivet az átvételtől számított 8 nap alatt a városi adóhivatalnál nyújtsák be.

Nagyvárad, 1900. évi márczius hó 10-én

Bordé Ferencz, s. k.,
tanácsnok.

SZINHÁZ.

Jászai bucsuja.

Budapest, márcz. 30. (Saj. tud. táv.)

Jászai Mari ma este vett bucsut a Nemzeti Színházról Szécsy Mariában. A színház egészén megtöltötte a közönség, mely a nagy tragikának óriási ovációt rendezett. Szakadatlan taps, tenger sok virágcsokor. A művésznő meghatva mondott köszönetet e pártatlan ünnepeletelésért.

Egy nagyváradi színésznő sikere.

Rövid pár év alatt nőtt nagyra *Amon Margit* ez a kedves nagyváradi leány. Közel áll hozzánk, mert itt nyerte az első tápot az a nagyváradi ambíció, a mely a fiatal gyerek leányt a színpadra vitte.

És ez alatt a pár év alatt is a sikerek, az ünnepeletések egész sorozata kísérte az Istent adta tehetséggel megáldott művésznőt.

Most vált meg a szegedi színpadtól, s ma szombaton lép fel először a budapesti Népszínházban, a hol még több babér, még több taps s még több elismerés terem számára.

Ekből az alkalmából időszerűnek tartjuk közölni az alábbi közleményt, a melyet első fellépése alkalmával 1896 aug. 16-án irt lapunk akkori színi kritikusa:

Amon Margit.

— A jövő primadonnája —

Felgyülekeztek mind a rózsapiros arcú leányok *Jászai Mari* elejébe, meghallgatni a nagy érzelmek személyesítőjének előadását. S a sok leány közül az ő fojtott hangján odamutatott egy élénk szemű, nevetős arcú növendékre.

— Ez a leány tetszik nekem! Játszsa el Gertrudot a »Bánkban«-ból.

Amon Margit sohasem játszotta el Gertrudot, mert hiszen az ő szerepköre egészen más volt. De míg a művészek Eldoródájába jutott, hajh, sokszor kellett szólni a jövő álmat, melyet azután a kegyetlen sors másnap szétlőtt irgalmatlanul.

Ami más körülmények között kimondhatatlan előny, az ő terveire nézve akadály volt. Jó családból származott s rokonsága annyi, hogy minden évben más helyen nyaralhat. Hogyne mosolyogtak volna hát, mikor a kis *Margarét* kijelentette, hogy neki a színpad nélkül élni csak bajosan lehet. Nevettek mind, mint én nevettem, mikor egy báli éj, zürzavaros, rózsaszínű ködébe, ezernyi semmiség és süttogás közepébe kiáltotta, hogy: »Színésznő leszek!« Színésznő lesz, mikor nem muszáj; olyan furcsán hangzott ez a kijelentés, melyet szájával mondott, hamiskás szemével erősített s lábaival meg dobantott hozzá.

Nos, az lett. Még Nagyváradon vezette be *Beleznay* Antal a szükséges tudnivalókba, s aki végigment a Korona-utcán, nem felejtette el sokáig az egyik ablakból kihangzó fülbemászó dalokat. Mikor végre szívében a közmondásos »isteni szikrával«, valójában pedig leküzdhetetlen vággyal s törhetetlen kitartással *Bellovich* Imréhez beiratkozott, megkapta a kellő iskolát. *Rákosi* Szidi már csak a játékban adott neki utmutatást.

Azt hiszem, mondtam már, hogy rátermett a színpadra. Az az ő otthona, mindene; ott él, az neki gyönyörűsége, csak ne felejtse el, hogy a szinkör rozoga színpadját a sors rendelé nagy művésznők első lépcsőjéül. Itt kell fellépni minden valamire való tehetségnek s ez olyan próbaköve a valódi művészi tehetségnek, mint a milánói *Scala* színház az énekesek részére.

Megjelenése könnyed, fesztelen, elegáns. A francia sikk képviselője modorban, játékban.

Hangja — s ez a fő, — őrczes szoprán, szélesen ömlő ezüst folyam egyenletesen fel a skála legfelsőbb fokáig kitartó, melodikus és változatos: színes és tömör. Koloratur énekesnő válhatott volna belőle, ha temperaméntuma az ő valódi szerepkörére nem utalta volna. S így ma operett szubrett.

Elvégezve a színiakadémiát sikerrel, — természetesen, hogy első föllépése szülővárosának szót. Nem hiszszük, hogy ama véletlen, nagy elfoglaltság miatt az ő kétségtelen tehetsége ne érvényesülhessen.

Megkérdeztem egyszer az édesanyjától, hogy milyen az ő *Margarétje*. Tulárado örömmel mondotta az igazán kedves uri asszony:

— Szófogadó mindenben és sohasem szélszélyes. Nem szeret mulatni s intrikálni.

Leestem az égből.

Nem mulat, nem intrikál — s nem szélszélyes. Ez a jó tulajdonsága biztosítja neki, hogy mint primadonna, sokáig fog a magyar Thália egén ragyogni. Kié lesz e tehetség: Leszkayé vagy Megyerié, azt a ma dönti el. —

Sz. D.

REGÉNY-CSARNOK.

A négy ezredes leány.

Irt: Dr. Vucskics Györgyné, Szilárdffy Elvira

9.

Pár percz mulva látja ám a szoba árisztomba plántált főhadnagy, a miss Glädy karcu alakját, szalmaszínű haját. Czipel magával egy csomó könyvet, modern angol, francia, magyar íróktól, egy csomó cigarettát.

— Laczházy! — szolt be az ablakon.

— Parancsoljon!

— Nohát itt vannak a könyvek, válasszon belőlük. Ja igaz ne hozzam el a szakácsnének pápaszemét? Hm!

— Itt vannak a cigaretták, s beadogatta az ablakon a holmikát. Aztán kimarkolt a zsebéből egy csomó mogyorót. No itt van ez is! Azután diadalmasan kérdezte, melyből kiérvett a jó tett feletti öröm.

— Ugy-e jó szívem van?

— De még milyen jó!

— Most már jó barátok leszünk ugy-e?

Nem fogom többet bosszantani, ne haragudjon Laczházy, de eddig ki nem állhattam magát! No mondja, de ne füllentsen, csupa udvariaságból — ugy-e maga is haragudott rám? Az igaz nem vagyok valami szeretetre méltó kisbaba!

— Jó barátok leszünk édes Glädy — jó kis lány maga, csak egy kicsit csintalan! Adja ide a kezét!

Glädy habozás nélkül nyujtotta oda. A főhadnagy gyöngéden megfogta a puha, kissé barna kezecskét, a másikkal elkezdte azt czírogatni. Mélyen bele nézett azokba a kék szemekbe, s úgy találta hogy azok nagyon kedvesek.

— No maga csunya, eressze el a kezemet! . . . nő . . . Jaj! Ha meglátvalaki! Vagyha erre jön az a kiállhatlan kadét. . . No igazán! Édes Laczházy eressze el a kezem! Jaj!

— Ha megcsókol eleresztem!

— Oh persze, hogyisne! Más baja nincsen? Erressze el, inkább máskor is eljövök.

— Az-az hogy én megyek magukhoz — igazította ki Glädy szavait a főhadnagy!

Glädy került, fordult, és elillant, futott egyenesen Edithhez.

— Te, az a Laczházy kedves ember ám! Edith nagyot nézett.

— Mióta?

Glädy vállalt vont.

— Mit tudom én. Eljön hozzánk!

— Az a vad bagoly?

— Nem olyan vad az!

Másnap be is állított Laczházy, az ezredes papa legnagyobb öröme és meglepetésére! A kitünő nevelés, gondolta boldogan, s jóakaratu mosolylyal tüntette ki a megtért báránnyát! Szinte látta Glädyt, mint Laczházy főhadnagynét.

A távozásnál, jelentőségteljesen varegetto az »áldozat« vállalát:

— Liber freund csak máskor is eljőjön, szívesen látjuk mindég!

Glädynek Laczházy napról napra jobban tetszett — nem különben a papának — és viszont!

A tiszték csodálkozva tapasztalták, hogy miss Glädy egy idő óta békét hagy mindenkinek.

Egy nap a kadét azt ujságolta a tiszteknek.

— Képzelmék urak, Laczházy házasodik, el veszi a Glädyt . . .

— Glädyt ismételték korusban ámulva tiszték! A Glädyt.

Fer fluhter macskanadrág — dörmögte a potrohos Telsnah őrnagy — dass ist ungläublich . . . ez nem lehet.

Pedig ugy lett — mert kis idő mulva Glädyből főhadnagyné lett és meg komolyodott — legalább Wiesen adjutáns azt mondja.

* * *

Edith és Liczinek nem került senki.

Edith azért bubánatban még dühösebben nyomkodja a zongora megkinozott billentyűit hol fortét, hol priánót produkál rajta . . . de hiába. Az ő szonáit nem érti meg más, csak »czár« nevű kutyája, mely holdvilágos esténként szívetrázó tutulással kíséri játékát.

Valami zöldesen sápadt, ábrándos német kadétot helyeztek az ezredeshez ki beleszereltt Edit szalmaszín hajába és szónátaiba, Edith viszont a kadétnak, s így most ketten kísérik játékát. A kadét is moll sóhajokkal, a czárkutyája meg vonyítással.

Ezredes papa dühösen haragszik arra a számár kadétra, hogy mért nem kauczióképes kapitány. Liczy busan eteti tyukjait, beczézi daxli falkáját, dicsekszik mindenkinek a gazdaságával — de nincs szerencséje.

Az ezredes papa ott busul hajnal szín orrával különféle üvegek közt és várja, lesi az áldozatot az ő kitünően trainirozott leányainak.

(Vége.)

TAVIRATOK.

A trónörökös vadászaton.

Zágráb, márcz. 30. (Saj. tud. táv.)

Ferencz Ferdinánd trónörökös ma Opekába érkezett, hogy részt vegyen a *Bombelles* gróf birtokán rendezendő vadászaton.

Horánszky pénzügyminiszter.

Budapest, márcz. 30. (Saj. tud. táv.)

A *M. Sz.* szerint *Horánszky* Nándor pénzügyminiszterre való kinevezését a hivatalos lap legközelebbi száma már hozni fogja.

Stefánia atyja megvakul.

Brüsszel, márcz. 30. II. *Lipót* belga

királyt súlyos csapás érte, szemlátóidegeit sorvadás bántja, mely lassan, néhány év mulva teljesen világtalanná teszi a királyt. A beteg királyhoz Európa leghirnevesebb szemorvosait hívták, de a belgák királyának szemvilágát egy sem tudja visszaadni. A szerencsétlen király 51 éves.

Havazások mindenfelé.

Budapest, márczius 30. (Saját tud.

táv.) *Magyarország* és *Ausztria* több vidékeiről óriási havazásokat jelentenek. *Bécsben* a vonatok a hófúvástól egyáltalában nem közlekednek. Óriási havazásokat jelentenek a *Dunántulról*, *Sopron*, *Eszterháza*, *Nagy-Kanizsa* valósággal e

vannak a hóba temetve. Ez az abnormis időjárás, mely már a tavasz kezdeibe nyulik bele, igen gondolkodóba ejt a gazdaközönséget is, mert mindez már a jó termés rovására megy.

Az olasz válság.

Róma, márcz. 30. A kamara többsége tegnap este Pelloux miniszterelnök elnöklete alatt ülést tartott, a melyen 137 képviselő jelent meg. A miniszterelnök, a kit lelkesen üdvözöltek, kifejtette, hogy mindenekelőtt arra van szükség, hogy a parlamentben helyreálljanak a normális állapotok. Nagyon közel vagyunk ehhez a célhoz mondotta a miniszterelnök — de a helyzetet azzal a nyugalommal kell vizsgálnunk, a mely lehetővé teszi, hogy a célhoz eljussunk. Nem szabad ma felednünk, hogy a legfőbb bajok egyike a szükségrendeletek kibocsátása, a mi közvetlen következménye volt az obstrukciónak. (Nagyon helyes!) Mihelyt a rendszeres opozíciónak ez az erőszakos állapota megszűnik, magasabb szempontból vehetjük vizsgálat alá a dolgokat. Ha néhány nap alatt végleges megoldást találunk, vagyis ha a kamarának olyan házszabályai lesznek, a melyek rendes működését biztosítják, akkor a szükségrendeletek és sok más, velük összefüggő kérdés megszűnik. (Nagyon helyes.) Később pedig a netalán szükséges intézkedésekről tanácskozhatunk. A miniszterelnök után több képviselő beszélt békitő szellemben, köztük Tonnino képviselő is. Végül a miniszterelnök fegyelemre és kitartásra intette a többséget.

Transzvál.

Kimberley, márczius 29. (Reuter.) Methuen lord Barkley kerületből ide tért vissza. Lovas csapatait holnapra várják ide. A csapatok Ligatlongban voltak, mikor Roberts lordtól azt a parancsot kapták, hogy térjenek vissza.

Harcok Afrikában.

Páris, márczius 30. A Figaró és a Libre Pavole egy algiri táviratot közölnek, a mely szerint a francziák heves harc után megszállták Inghart. A francziák részéről két tiszt és kilenc lövész elesett és többen megsebesültek. Az ellenség részéről elesett 600 ember, megsebesült körülbelül 1000 embert és fogságba került 500 ember.

KÖZGAZDASÁG.

Szöllő birtokosság figyelmebe. A nagyváradai hegyközségi birtokosságot értesitem, hogy e héten a napszám a városi szőlőtelepen egy koronával lesz fizetve. Nagyvárad, 1900. márcz. 30. Márkus János, hegybíró.

Permetező kiállítás Nagyváradon. A biharmegyei gazdasági egyesület a nagyváradai hegyi választmány kebeléből alakult bizottság tegnap gyűlést tartott, amelyen megállapította a rendezendő permetező kiállítás tervezetét.

A kiállítás május hó 27-én lesz a városi szőlőtelepen.

A kiállításon a következő díjak kerülnek kiosztásra:

- 1-ső díj arany érem.
- 2-ik díj ezüst érem.
- 3-ik díj bronz érem.

A bizottság széles körben fel fogja hívni

az iparosokat, hogy minél számosabban vegyenek részt a kiállításon.

A kiállított eszközök felett a bíráló bizottság már május 26-án ítél.

Ez a kiállítás nagyfontosságú a szőlőművelésre nézve, mert szőlőgazda közönségünknek alkalma lesz a legcélszerűbb permetezőket megismerni.

A részletes tervezetet közelebb hozzuk.

Az államvasutak feleslege. A m. kir. államvasutak igazgatósága f. évi márczius 30-án 1,109.221 koronát szállított be pénztári főlség gyanánt a m. kir. központi állam-pénztárba. A jelzett összeg betudásával a folyó évi összes ily beszállítás 11,500,000 koronát tesz.

Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő sorsjegyeket húzták ki: 10.000 koronát nyert: 69794. — 2000 koronát nyertek: 74678 64949 74793 13259 33072 4196 55221 85635 4690 95613 6722 36852 67461 59971 92606 98618 46250 15412 95100 89933 89855 95896 37656 47657; — 1000 koronát nyertek: 22812 96251 49175 66464 11258 16409 29170 97229 16195 59467 37062 84831 71752 95173 10805 23192 86120 69922 25232 17383 50752 77063 57487 84769 58275 18384 13990 3993 41781 62523 24611 71389 82668 84195 75229 79194 71493 60540 80760 93853 61513 46115 79704 82006 76867 60926 65429 42727 80538 58411 36910 76220 87401 36915. — 500 koronát nyertek: 2796 32792 80521 57646 89971 35445 63683 31592 41503 21417 20876 17206 93306 52646 18323 11699 88519 55341 35638 82384 88223 84057 54899 83612 65071 62380 61841 53031 57235 76524 7063 88567 45439 48664 35981 68625 50808 81042 41530 49031.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

A gyümölcsfák ápolása. A gyümölcsfákról azt hiszi az az emberek többsége, hogy azok ápolásra nem szorulnak s ép ezért ha már egyszer elültették, azokkal édeskeveset törődnek. Meghozza az a gyümölcsét amugy is! gondolják az emberek. Pedig ez nem áll. A gyümölcsfa a gondos ápolás iránt ép oly háladatos, mint bármely növény s egy jól gondozott s ápolat fa mindenesetre több és jobb gyümölcsöt fog teremni, mint egy olyan, melyet kizárólag a természet gondozó kezére bízunk.

Az a kérdés már most, hogy miben álljon a gyümölcsfa ápolása? E tekintetben az első teendő az, hogy a fa törzsét és vastagabb ágait ellepő mohoktól megszabaduljunk, mert ezek alatt jó tanyát lelnek a különböző káros rovarok, melyek egész természetünket tönkre tehetik. Ennek kiküldése céljából a törzsét és vastagabb ágait ősszel be kell meszelni egy vízből, mészből és trágyaléből álló keverékkel. Ha ezen meszelést évenként ismétljük, gyümölcsfák meg fog szabadulni az állati és növényi élősködőtől, felcserepedett héjrétegét leveti és fényes sima hajat nyer.

Egy további ápolási teendő a fa törzse alatti korona szélességében elterülő földnek megporhanyítása és trágyázása. A porhanyításnak célja az, hogy a téli csapadék behatolásának ezáltal utat nyissunk, földünket szellőtessük, a légköri tényezőknek nagyobb támpontot nyújtunk s ez által a földben végbemenő elmállási és felbomlási folyamatokat gyorsítsuk, továbbá a porhanyításnak célja az, hogy a föld mélyében át elleni szokott rovarok és különböző álcák a fagnak kitéve elpusztuljanak.

A trágyázás célja: a növény tápanyagainak visszapótlása részint istálló, részint műtrágyák segítségével. Végrehajtási ideje a tél dereka.

Az ápolási munkálatokhoz tartozik az is, hogy a külterületek folytán beállott sérüléseket gondozzuk úgy, hogy a zuzódást, a sebet kenőccsel bemázoljuk. Ha ezt tenni elmulasztanánk, a seb az eső, nap stb. behatása folytán korhadásnak indul, amely azután az egész fára is átterjedhet.

Egyik legfontosabb művelet a kártékony állatok elleni védekezés. Nem ritkán látható pl. hogy a fa vastagabb s vékonyabb galyain, sőt

néhá törzsön is paizszerű dudorodások keletkeznek. E dudorodások tulajdonképpen állatok, az u. n. paizstetűk s a mely fán elszaporodnak, óriási pusztítást okoznak az által, hogy szívó szervüket a fába eresztvén, a fa nedvéből táplálkoznak s a fának a héjjon keresztül való légzését megakadályozzák. A paizstetű ellen igen jó szolgálatot tesz a kellő időben, rendszeren végzett meszelés, továbbá az is jó, ha a paizszerű dudorodásokat egy aczéldrótból készült kefével levakarjuk.

Az elősoroltak eléggé bizonyítják a gyümölcsfa ápolásának szükségességét.

NYILTTÉR.

Szabadalmazott OXYGEN VIZ.

Előállítási helyek:

London, Páris, Berlin, Köln, Hamburg, Bécs, München, Drezda, Budapest, Kolozsvár, Nagyvárad, Miskolc, Debreczen, Kassa, Kanizsa stb.

A modern Hygienia követelményeinek megfelelően

sűrített oxigénből, (élely)

tehát azon elemből, mely nélkül nem élhetünk és mely új életerőt ad,

készített kitűnő ízű

üditő ital

továbbá vérszegényeknél, gyomor-, bél-, tüdő-, cukor- (diabetes) és szívbetegségeknek

kiváló gyógyhatású ital

K A P H A T Ó

a gyógyszerárakban, előkelő szállodák, vendéglők, kávéházak, fűszerüzletekben, valamint

a készítőnél:

az „**OROSZLÁN**“ gyógyszerárban. Nagyvárad, Nagypiac-tér.

Egy üveg ára házhoz szállítva 12 fillér.

Ugyanott kapható gumi tömlőkben

OXYGÉN belélegzésre.

Naponként friss töltés.

Házhoz szállítás.

Telefon 335. szám.

Vidéki megrendeléseket elfogad és a t. közönség szives támogatását kéri

Sternthal Sándor,

gyógyszerész.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. márcz. hó 27-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.—13.40. Kétszeres buza 11.10—10.60. Rozs 10.80—10.40. Arpa 10.30—9.80. Zab 9.80—9.20. Tengeri: 10.—9.70. Borsó 30.—. Lencse 33.—. Bab 12.60. Köleskása 24.—. Burgonya 4.80. 100 kiló lángliszt 25.50. zsemlyelisz 24.—. fehérkenyér liszt 22.50. barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 4.—, szalma 1.— Szalonna 98.—, 6 kiló zsúp-szalma —14, 150 dkg alom-szalma —08. 1 köbm. bükkfa 6.40, tölgyfa 5.80, cserfa 6.60, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.90, Lámpaolaj —.88. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.90. Pálinka —.64, Szilva-pálinka 1.70. Szesz 1.90. 1 mm. kősz 21.44, nyers fagyú —.46. olvaszt. fagyú 64.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju

— Egy hektoliter ó-bor 62.—, új bor 41.—, mész 2.40, kemény faszén 3.40, puha faszén 3.—, kendermag 20.—, köles —, repce —, dió 45.—, mogyoró —, aszalt szilva 40.—. Egy kilogramm savanya káposzta 20, szalonna 1.12, sertéshus 1.—4, juh-hus 68, veres hagyma 16, fog-hagyma 54, bors 2.—, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kóla 44, mm. búkköny —, 1 mm. luczernamag —, 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, március 30.

Az irányzat csendes.

Oszták hitel	876.60
Magyar hitel	874.80
Allamvasut	822.—
Rimamurányi	811.—
Magyar jelzalog	238.50
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, március 30.

Buza októberre	7.75
Buza áprilisra	7.46
Uj tengeri	5.48
Rozs okt.	6.57
Zab okt.	4.91
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsden 1900. március 30-án.

Magyar aranyjárdék 4%	97.20
Magyar koronajárdék	95.45
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,1/0%	101.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,1/0%	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	99.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	98.25
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény	94.—
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	164.25
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	141.75
Oszták járdék papirban	99.—
Oszták járdék ezüstben	98.75
Oszták járdék aranyban	98.25
Oszták korona járdék	99.20
Oszták államsorsjegyek	186.—
Oszták magyar bankrészvény	17.85

Magyar hitelbankrészvény	749.—
Oszták hitelintézet részvény	752.60
Párisi vista	96.40
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.28
Németbirodalmi márka	118.55
London vista	242.95
20 márkás arany	28.69

A zálogkötésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A

Nagyvárad Takarékpénztár

tisztelettel jelenti ügyfeleinek és a nagyérdemű közönségnek, hogy üzleti helyiségeit az emeletre helyezte át.

RÉVÉSZ SÁNDOR női, férfi divatáru és confection-terme

(Maison de Luxe.)

BUDAPEST, Csömöri-ut 6.

Mesteri szabással készitek ELEGÁNS *
ÖLTÖZÉKET, különleges szövetekből. **

Divattermem párizsi mintára van **
berendezve és a toiletteokat eredeti
modellek után készitem. * * * * *

Női kalapokat s azok átalakítását **
eredeti modellek mintájára MÉRSEKELT
ÁR mellett eszközölöm. * * * * *

Alsó (jonpon), divatkelme, ernyő (nap és eső), fátyol, fehérnemű, férfi-kelengye, függöny, fűző (mieder), gyermek-kelengye, illatszer, ingek (blouse), keztyű, mosó (creton batiszt de laine), nyak-díszek (jabot), női-kelengye, selyem és szőnyegáruk versenymentes beszerzési telepe.

SZIGORU ÜZLETI ELVEK.

Nagyságos asszonyom! Megkülönböztetett tisztelettel van szerencsém nagyrabecstűl tudomására hozni, hogy tavaszi eredeti újdonságaim megérkeztek. Rendkívül nagy súlyt helyezek arra, hogy az előkelő hölgyközönség szükségleteit ugymint ezideig, a jövőben is szigoruan olcsó szabott árak mellett a legújabb (heante noveanté) és legjobb kivitelben beszerezhesse nálam. Daczára az idej nagy áremelkedéseknek, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy az idejekorán és nagy mennyiségben eszközölt bevásárlásaim által, az összes árukészletemet minden áremelés nélkül bocsájthatom forgalomba.

20 koronán felüli rendelményeket bérmentve szállítok; idegen szövetből is készitek toiletteket. — Amidőn még az alantokról szives tudomást venni kegyeskedjék, kérem megtisztelő rendelményeit, melyeknek lelkiismeretes és pontos kiszolgálásáról czégem hirneve kezeskedik.

Kitünő tisztelettel

Révész Sándor.

vidéki rendel-
ményekre vo-
na tkozólag.

Teljes felelősséget vállalok a nálam vásároit árukért: meg nem felelőt vissza veszek és kívánatra az értéfizetett összeget is vissza térítem.
Levélbeli rendeléseket lelkiismeretesen teljesítek.
Választék küldeményeket az összeg előzetes beküldése mellett a kívánt cikkből eszközölöm; meg nem felelő áruért az összeget postafordulattal vissza küldöm.
Rendelményeket beérkezés napján pontosan intézek el.
Mérték után készülő rendelményeket lehető legrövidebb idő alatt szállítok, a pontosság érdekében mintadarabot kérek.
Mintákat kívánatra bérmentve küldök, de szükségesnek találom a cikk megnevezését, t. i. mily használatra szükségeltetik.

VASUTI MENET REND.

Érvényes 1899. évi október 1-től.

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.							
	ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		ind.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.					
Nagyvárad	ind.	10 20	4 30	7 00	Szeged	ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad	ind.	10 20	4 30	7 00	Arad	ind.	5 10	11 20	9 37
Ósi	>	10 30	4 41	7 16	E.-M.-Vásárhely	>	4 38	11 05	7 50	Gyula	>	12 21	6 44	10 01	Kürtics	>	5 39	11 52	10 07
Less	>	10 48	5 01	7 52	Oroszbáza	>	5 41	11 54	9 20	Békes-Csaba	>	2 23	7 18	4 32	Kétegyháza	>	6 14	12 31	10 50
Gyapju	>	—	—	—	Csaba	>	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza	>	2 54	7 45	5 03	Békes-Csaba	>	6 47	2 33	4 45
Cséffa	>	11 05	5 19	8 29	Gyula	>	7 27	3 05	5 26	Kürtics	>	3 28	8 21	5 38	Gyula	>	7 27	3 05	5 26
Szalonta	>	11 26	5 44	8 46	Sarkad	>	7 47	3 27	5 56	Arad	érk.	3 55	8 48	6 05	Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31
Kétegyán	>	11 46	6 05	9 15	Kétegyán	>	7 57	3 39	6 10	Szombatság-Rogoz—Dobrest. Dobrest—Szombatság-Rogoz.									
Sarkad	>	11 57	6 17	9 31	Szalonta	>	8 23	4 10	6 47										
Gyula	>	12 21	6 44	10 01	Cséffa	>	8 42	4 34	7 18	Szombatság-Rogoz	ind.	7 55	6 08	Dobrest	ind.	6 36	4 22		
Csaba	>	2 10	7 41	4 44	Gyapju	>	—	—	—	Nánhegyes	>	8 21	6 34	Nánhegyes	>	6 46	4 32		
Oroszbáza	>	3 10	9 10	5 50	Less	>	9 04	5 00	7 51	Dobrest	érk.	8 37	6 84	Szombatság-Rogoz	érk.	7 10	4 56		
H.-M.-Vásárhely	>	4 00	10 02	7 00	Ósi	>	9 21	5 19	8 16										
Szeged	>	4 35	10 55	7 55	Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31										

Nyomatott a Szent-László nyomdában Nagyváradon.